

URZĄD MIASTA POZNANIA BIURO RADY MIASTA SEKRETARIAT		
WPLYNEŁO DNIA	2011 -04- 12	WPLYNEŁO DNIA
L. dz. _____ zał. _____		
znak spr. _____		

Prezydent Miasta Poznania

Or.II/0003-1-24/11

120401 - 2933

Poznań, 12 kwietnia 2011 r.

**Szanowny Pan
Łukasz Mikula
Radny Miasta Poznania**

Odpowiadając na przekazaną pismem z dnia 14 marca 2011 r. interpelację Pana Radnego w sprawie utrzymania i konserwacji poznańskich fortów i innych pozostałości systemu fortyfikacyjnego, uprzejmie informuję:

1-2. Środki finansowe na utrzymanie bądź remonty konserwatorskie obiektów fortecznych są preliminowane w budżetach instytucji miejskich, zarządzających poszczególnymi obiektami.

Jedyną instytucją otrzymującą dotację z budżetu Miasta na powyższy cel jest Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych.

Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych :

(Fort VII, Fort VIIIA, Fort IX, oraz budynek wraz dawnym obiektem strategicznym Prezydenta ul. Słupska)

- dotacja z budżetu Miasta w roku 2010 na zadanie bieżące utrzymanie fortów wyniosła - 660 000,31 zł.;
- przychód z najmu pomieszczeń w 2010 r. wyniósł - 380.471,76 zł.;
- w ramach zadania "Ważniejsze remonty" w 2010 r. przyznano dotację z budżetu Miasta w wysokości 239 999,99 zł. (szczegółowa informacja w załączeniu).
- dotacja z budżetu Miasta na bieżące utrzymanie fortów na 2011 rok wynosi - 775.629,00 zł ;
- planowany przychód z najmu pomieszczeń na 2011 r. - 360.000,00 zł.

(środki przeznaczone zostaną na uporządkowanie terenu, ochronę i monitoring, media, ubezpieczenie majątkowe, administrowanie obiektów, konserwację urządzeń i instalacji, bieżące remonty i przeglądy techniczne, stworzenie zapleczy socjalnych i sanitarnych, dalsze opracowanie ekspertyz konserwatorskich oraz programów funkcjonalno-użytkowych).

*Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

tel. +48 61 878 53 81 , fax +48 61 852 92 75, prezydent@um.poznan.pl, www.poznan.pl

Obiekty fortyfikacyjne będą wykorzystywane na potrzeby Muzeum oraz udostępnione dla zwiedzających, a także wynajmowane w celu pozyskania dodatkowych funduszy na ich utrzymanie i rozwój.

- na realizację zadania "Ważniejsze remonty" na 2011 r. przyznano z budżetu Miasta dotację w wysokości 360.000,00 zł (remont mostu wjazdowego na Forcie VII, wykonanie projektu, prace remontowo-konserwatorskie).

- **Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych:**

- na utrzymanie fortów ZKZL w roku 2010 wydatkował kwotę 121,233,93 zł. (koszty świadczeń i koszty eksploatacji: administrowanie, woda, ścieki, wywóz odpadów, energia elektryczna, prace awaryjne i zabezpieczeniowe).

W 2011 r. planowane są następujące wydatki na wykonanie prac remontowych w Forcie II przy ul. Obodrzyckiej 61:

- opracowanie ekspertyz i dokumentacji projektowo-kosztorysowej na remont zadaszenia wiaty oraz zabezpieczenia wejść na zadaszenie fos - 23 800,00 zł
- wykonanie zabezpieczenia wejść na zadaszenie - 75 000,00 zł
- remont konstrukcji zadaszenia wiaty - 200 000,00 zł .

- **Ogród Zoologiczny - Poznań** - Ogród nie realizował dotąd żadnych zadań i nie przeznaczał środków finansowych na utrzymanie Fortu III Graf Kirchbach (poza Salą Kominkową, która jest wydzierżawiana. Koszty związane z wykorzystaniem Sali oraz najbliższym otoczeniem ponosi dzierżawca).

- **AQUANET S.A.** - roczne koszty utrzymania fortów i innych pozostałości systemu fortyfikacyjnego ponoszone przez Spółkę wynoszą - 2 084,00 zł.

3. Wydział Gospodarki Nieruchomościami prowadzi projekt p.n. „Rewitalizacja fortów komunalnych”. Celem projektu jest rewitalizacja i zagospodarowanie terenów fortów komunalnych. Włączenie fortów do struktury funkcjonalnej Miasta Poznania i realizacja celów strategicznych miasta w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców i atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta oraz zwiększenie znaczenia miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu.

*Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

tel. +48 61 878 53 81 , fax +48 61 852 92 75, prezydent@um.poznan.pl, www.poznan.pl

przestrzeni i architektury miasta oraz zwiększenie znaczenia miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu.

W ramach prowadzonych prac w roku 2010 przygotowana została „Diagnoza stanu istniejącego zespołu 18 fortów zewnętrznego pierścienia fortyfikacji w Poznaniu”.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem, do końca kwietnia 2011 r. przygotowany będzie regulamin konkursu na opracowanie „interdyscyplinarnej koncepcji zagospodarowania zewnętrznego XIX-wiecznego pierścienia 12 fortyfikacji komunalnych wraz z ekspozycją przyległych schronów oraz zaprojektowanie małej trasy turystycznej w formie okołofortecznej ścieżki rowerowej”.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi na przełomie września i października 2011 r.

Na rok 2012 zaplanowano przygotowanie studiów wykonalności na realizację zagospodarowania wybranych obiektów fortecznych zgodnie z zaproponowanymi w konkursie koncepcjami.

Dla realizacji inwestycji przewiduje się wykorzystanie modelu współpracy w partnerami prywatnymi przy wykorzystaniu zapisów ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

Szacuje się, że powyższe działania mogą skutkować uzyskaniem finansowania w wysokości około 80 mln zł. ze środków pozabudżetowych.

Na realizację projektu w budżecie Miasta Poznania zarezerwowane zostały następujące środki finansowe: **2011 r. – 290 000,00 zł** **2012 r. – 300 000,00 zł.**

4. W latach 1838 – 1869 zrealizowane zostały obiekty wewnętrznego obwodu fortyfikacji otaczających ówczesne miasto, przebiegających po linii ulicy Kazimierza Wielkiego, Królowej Jadwigi i Al. Niepodległości. Tworzyły je forty: Röder, Brünneck, Grolman, Tietzen oraz Waldersee, połączone wałami kurtynowymi z dwunastoma bramami. W roku 1856 ukończono prace przy fortyfikacji tzw. Cytadeli Tumskiej. Wszystkie te obiekty zaczęto rozbierać w początku XX wieku, kiedy straciły swoje strategiczne znaczenie, a ich istnienie uniemożliwiałoby rozwój miasta. Wzdłuż ich dawnej linii powstał obwód tzw. Ringu Stübbena z reprezentacyjnymi budynkami m.in. tzw. Forum Cesarskiego, a na pozostałych terenach po rozebranych fortach

* Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

tel. +48 61 878 53 81, fax +48 61 852 92 75, prezydent@um.poznan.pl, www.poznan.pl

i wałach założono parki i cmentarze. Zabudowa i teren tzw. Ringu Stübkena, jako unikatowe założenie urbanistyczno – architektoniczne, wpisane zostało do rejestru zabytków decyzją z dnia 03.01.1983 r, nr A 274. Z wewnętrznego pierścienia fortyfikacji, do naszych czasów przetrwały jedynie:

- dawny Fort Winiary (obecnie Park Cytadela);
- pozostałości fortyfikacji tumskiej z budynkiem bramy mostowej przy ul. Dziekańskiej oraz fortyfikacji przy ul. Panny Marii;
- fragmenty umocnień d. kaponiery kolejowej (pod Rondem Kaponiera);
- blokhauz fortu Colomb w parku Marcinkowskiego, wyremontowany i zaadoptowany na lokal gastronomiczny.

Wszystkie ww. obiekty – pozostałości twierdzy poligonalnej, podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej.

Poza zachowanymi ww. fragmentami dawnych fortyfikacji, w warstwie podziemnej przetrwały pozostałości umocnień, częściowo zachowane w warstwie podziemnej bądź partii fundamentowych reprezentacyjnych budynków Ringu, Śródk, czy Ostrowa Tumskiego, najczęściej nierozpoznane i nieudokumentowane.

Z tego powodu, między innymi, przy wszelkich pracach ziemnych na tym terenie wymagany jest specjalistyczny, pełny nadzór archeologiczny bądź wyprzedzające badania archeologiczne. Odkryte w trakcie tego typu prac pozostałości dawnych fortyfikacji posiadają niewątpliwą wartość odkrywczą, naukową oraz historyczną i z tego powodu wymagana jest ich pełna oraz szczegółowa dokumentacja architektoniczno – pomiarowa i stratygraficzna. Natomiast jako szczątki dawnych budowli fortyfikacyjnych nie przedstawiają na tyle dużych wartości architektonicznych, aby pozwalałoby to na ich ewentualne eksponowanie w terenie, bez konieczności przynajmniej częściowej rekonstrukcji. W przypadkach, kiedy relikty te nie kolidują z rozwojem przestrzennym miasta, bądź planowana inwestycja może być przesunięta bez szkody dla obrazu architektoniczno – urbanistycznego miasta, wymagane jest pozostawienie ich w warstwie podziemnej.

Rozwój miasta po usunięciu ograniczającego je wewnętrznego pierścienia fortyfikacji zaowocował szybkim powstaniem nowych dzielnic z wielkomiejską zabudową (powstałych w miejscu dawnych wsi okalających Poznań), wytyczeniem nowych arterii komunikacyjnych, placów i założeń

* Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

tel. +48 61 878 53 81, fax +48 61 852 92 75, prezydent@um.poznan.pl, www.poznan.pl

parkowych, składających się na architektoniczno – przestrzenny kształt miasta, wpisanego również w tych granicach do rejestru zabytków.

Realizowane w obrębie Ringu, czy Śródk i Ostrowa Tumskiego nowe budynki, stanowią dopełnienie istniejącej zabudowy i są kontynuacją myśli architektonicznej i urbanistycznej z początku XX wieku, która wytyczała kierunki i wpłynęła na kształt architektoniczny centrum miasta Poznania jak również jego historycznych, starych dzielnic. Z tego powodu niemożliwy jest dziś powrót do przeszłości i rekonstrukcja lub tylko ekspozycja odkrytych relikwii, zachowanych jedynie w partii fundamentowej. Wymagane jest natomiast ich pełne rozpoznanie i udokumentowanie.

Warunki te zostały określone przez Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, zobowiązujące inwestora do zlecenia kompleksowych badań archeologicznych, towarzyszących przedmiotowej inwestycji oraz do wykonania profesjonalnej dokumentacji architektoniczno – konserwatorskiej.

Przy prowadzeniu archeologicznych badań ratowniczych, a taki charakter mają prace poprzedzające inwestycje, wymagane jest ich dokładne rozpoznanie oraz zadokumentowanie i tylko w przypadkach odkryć o wyjątkowej randze i znaczeniu dla kultury lub historii, podejmowane są decyzje o ich pozostawieniu, konserwacji i ekspozycji, co może wiązać się z koniecznością zmiany lokalizacji lub ograniczenia inwestycji, czy zmianami w projekcie. Analogicznie postępuje się w przypadkach znalezisk ujawnionych podczas prac wykopaliskowych z czasów znacznie wcześniejszych i niejednokrotnie cenniejszych, np. wczesnośredniowiecznych warstw kulturowych.

ad 5. Terenem obecnego Parku Cytadela, wraz z pozostałościami umocnień dawnego Fortu Winiary oraz założonymi na południowych stokach cmentarzami, zarządza Zarząd Zieleni Miejskiej, który jest zobowiązany uzgadniać z Miejskim Konserwatorem Zabytków na bieżąco wszelkie prace przewidywane na tym terenie.

Na Cytadeli Poznańskiej prowadzone są prace z zakresu utrzymania i konserwacji zieleni. W roku bieżącym w ramach zadania "Rewaloryzacja zieleni w centrum miasta - Park Cytadela" wykonywane są także prace gwarancyjne rewitalizacji roszarium.

W latach 2014 -2015 przewiduje się rozpoczęcie rewitalizacji amfiteatru, w ramach zadania "Rozbudowa i modernizacja infrastruktury Parku Cytadela" (ujętego w "Wieloletniej prognozie

Z dotychczasowych badań oraz przekazów, a także map znane są plany pozostałości dawnych podziemnych kondygnacji i umocnień dawnego fortu Winiary, w tym fosy tzw. Kernwerku, jednakże jakiegokolwiek ich odkopywanie i eksploracja, wymagałyby całkowitej zmiany koncepcji istniejącego obecnie parku oraz bardzo dużych nakładów finansowych, co obecnie nie wydaje się wskazane, ponieważ miejsce to funkcjonuje aktualnie jako park. Znajdujące się pod ziemią pozostałości dawnych podziemnych kondygnacji i urządzeń fortyfikacyjnych, w warstwie archeologicznej są zabezpieczone. Fragmentaryczne odkopywanie tych reliktyw bez jednoczesnego podjęcia prac przy ich konserwacji bądź odbudowie, mogłoby spowodować nieodwracalne ich zniszczenie (kwaśne deszcze, korozja materiału, nielegalna eksploracja itp.).

Z poważaniem

Ryszard Grobelny

* Miasto know-how

Urząd Miasta Poznania, plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań

tel. +48 61 878 53 81 , fax +48 61 852 92 75, prezydent@um.poznan.pl, www.poznan.pl

Poznań, dnia 07.04.2011 r.

Wielkopolskie Muzeum
Walk Niepodległościowych
w Poznaniu, ul. Woźna nr 12
61-777 POZNAŃ, tel. 061-8517-288
NIP 778-11-28-909, Regon 000277902

Urząd Miasta Poznania
Wydział Organizacyjny

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 marca 2011 znak sprawy: Or.II/0003/1/24/11
Informuje, że Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych realizuje zadania
Bieżące utrzymanie fortów (Fort VII, Fort VIII, Fort IX, oraz budynek wraz z dawnym
obiektom strategicznym Prezydenta ul. Słupska)
Dotacja z Urzędu Miasta na 2010 rok wynosi 660.001,36 zł a przychód z najmu pomieszczeń
wyniósł 380.471,76 zł.

Środki te zostały wydane na:

media,
uporządkowanie terenu w tym również terenów zielonych
ochronę i monitoring
ubezpieczenie majątkowe
administrowanie obiektów
konserwację urządzeń i instalacji znajdujących się na Fortach
bieżące remonty i przeglądy techniczne:
- zakres rzeczowy zadania:

Muzeum posiada 3 obiekty fortyfikacyjne – Fort VII, Fort VIIa, Fort IX – oraz obiekt
„dawnie zapasowe stanowisko kierowania Prezydenta” przy ul. Słupskiej 62.

W 2010 roku, oprócz bieżącej eksploatacji tj. koszenia trawy porastającej stoki, nasadzeń
kwiatów, wywozu odpadów i gruzu, przeglądu instalacji gazowej, wykonano szereg
prac mających wpływ na ogólny stan techniczny i funkcjonalność obiektów.

W Fortie VII, w pomieszczeniach ekspozycyjno-magazynowych oraz biurowych,
naprawiono piece i wymieniono w nich grzałki. Wykonano remont instalacji
elektrycznej hal magazynowych E i F oraz wymieniono oprawy świetlówkowe tunelowe
w korytarzu głównym. Wykonano izolację rurociągu zewnętrznego, rurociągów w
studzienice i prace przewodem elektrycznym w instalacji wodnej (ocieplenie
przemarzających fragmentów wodociągu) oraz wymieniono urządzenie sanitarne w
pomieszczeniu Muzeum. Naprawiono lewy i prawy kojec oraz narożnik lewego i
prawego skrzydła koszar szyjowych w celu zminimalizowania wilgoci wewnątrz Fortu.
Przeprowadzono remont i konserwację stalowego prześła nad fosą prowadzącego do
Muzeum. Wykonano naprawę zdemastowanych lub uzupełnić brakujących
kominków wentylacyjnych na dachach garaży i prace dekarские na dachach
wynajmowanych pomieszczeń oraz dokończono prace związane z oświetleniem drogi

do garaży. Wykonano generalny remont dwóch pomieszczeń, przeznaczonych na cele muzealne – prace elektroinstalacyjne, frezowanie posadzki, wymianę tynków i malowanie, a także replikę 3 okien oraz renowację 2 okien oryginalnych. Wykonano remont hali A – piaskowanie, skucie tynków oraz rozbiórkę ścianki działowej – przygotowując ją do wynajmu. Usunięto usterki instalacji elektrycznej, ujawnione w wyniku obowiązkowego przeglądu elektrycznego.

Na terenie **Fortów VII oraz IX** wykonano obowiązkowe przeglądy elektryczne.

Prócz tego na **Forcie IX** wyrównano drogę dojazdową do budynku stolarni oraz tymczasowo wyrównano powierzchnię drogi dojazdowej do budynku Fortu IX, na odcinku od bramy wjazdowej do nowej drogi. Wykonano również prace dekarские obejmujące częściową naprawę pokrycia dachowego oraz rynien pomieszczenia stolarni. Naprawiono rozszczelnienie rury wodociągowej na łączeniach jej poszczególnych odcinków.

Na terenie **obiektu przy ul. Słupskiej 62** w Poznaniu wykonano prace ogrodnicze polegające na odchwaszczeniu terenu, pielęgnacji trawnika posadzeniu roślin i regulacji systemu nawadniania oraz przygotowano system nawadniania do okresu zimowego. Zainstalowano rolety naokienne wraz z silnikiem radiowym do budynku oraz przeprowadzono końcowy remont bunkra wraz z pracami konserwatorskimi mającymi na celu odtworzenie pierwotnego wyposażenia obiektu.

Na terenie **Fortu VIIa** wykonano kolejny etap przyłącza wodno-kanalizacyjnego oraz sporządzono do niego mapy zasadnicze – inwentaryzacji sieci uzbrojenia terenu.

W ramach zadania „Ważniejsze remonty” w 2010 roku przyznano dotację w wysokości 239.999,99 zł. za którą wykonano izolację szczeliny dylatacyjnej pomiędzy murem oporowym wjazdu do garażu a ścianą bunkra. Wykonano dokumentację kosztorysową i przeprowadzono remont pomieszczeń oraz wykonano remont schronu. Fort VIIa opracowano dokumentację kosztorysową, oraz projekty do przyłączy: wodociągowego, kanalizacyjnego, elektrycznego. Wykonano wewnętrzną instalację elektryczną.